

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autor: Jana Kakaščíková

Datum: duben 2013

Ročník: prima

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda-zeměpis

Tematický okruh: Nejvýznamnější státy světa

Téma: JAR

Klíčová slova: Dračí hory, Johannesburg, Pretoria, Durban, Kapské město,

Anotace: Prezentace s použitím interaktivní tabule seznamuje s informacemi o JAR, motivuje k samostatné práci s mapami v atlase a opakuje učivo o Africe v testových úlohách.

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

- ❖ **Hlavní město-** Pretoria
- ❖ **Měna-** Jihoafrický Rand (1 ZAR = cca 3 Kč)
- ❖ **Čas-** v létě stejný jako v ČR, v zimě posun + 1 hodina
- ❖ **Rozloha-** 1 221 037 km²
- ❖ **Počet obyvatel-** 43,1 milionů
- ❖ **Obyvatelstvo-** 77 % černoši, 10 % běloši, 8 % smíšené rasy, 2,5% Asiati a Indiáni
- ❖ **Oficiální jazyky-** Angličtina, Afrikánština
- ❖ **Náboženství-** křesťanství (80%), africké (15%)

POLOHA

- ❖ Leží na jihu afrického kontinentu.
- ❖ Sousedí s Namibií, Botswanou a Zimbabwe na severu, Mozambikem a se Svazijskem na východě.
- ❖ Na jihovýchodě je omývána Indickým oceánem a na jihozápadě Atlantským oceánem.
- ❖ Uvnitř leží království Lesotho.

HISTORIE OSÍDLENÍ

Před příchodem Evropanů na území dnešní Jihoafrické republiky žili Sanové, Khoikhoiové a později také Bantuové.

V roce 1488 doplul k břehům dnešního Kapska portugalský mořeplavec Bartolomeo Diaz. Vylodil se v Zátoce mušlí (Mossel Bay).

Dalších sto let zde přistávaly lodě pouze z Portugalska; Portugalci zde však žádné osady po střetech s domorodci nezakládali.

Prvními evropskými osadníky v oblasti byli až Holanďané (Búrové) koncem 16. a v 17. století. Tehdy námořní cesty na jihu Afriky od Portugalců převzala holandská Východoindická společnost. Ta vyslala v roce 1652 do Stolové zátoky tři lodě s 90 lidmi různé národnosti, vedené zkušeným obchodníkem a cestovatelem Janem van Riebeeckem. Ti zde vybudovali první osadu, zahrady, zemědělské plantáže, vinice. Na těžkou práci si nechali přivážet otroky ze severu, protože místní Hotentoti (kmeny Khoikhoiů a Sanů) pro práci nebyli vhodní. O pár let později začali zakládat v okolí další farmy. Z Evropy přijížděli další osadníci, zejména Němci. V roce 1688 sem dorazila skupina 200 francouzských Hugenotů. V 18. století připlouvalo k jihoafrickým břehům přes 80 lodí ročně; také díky tomu sem byly zavlečeny neštovice, které způsobily zdecimování nejen osadníků, ale zejména domorodců. V 19. století byli Búrové, potomci prvních holandských osadníků, vytlačeni dále do vnitrozemí, kde založili vlastní státní celky Natal, Transvaal a Oranžský svobodný stát, přičemž neváhali místní obyvatelstvo zabít ve velkém rozsahu.^[4]

V roce 1820 sem připlulo 4000 britských osadníků. Británie zakázala obchodování s otroky a v roce 1833 zrušila otroctví. Búrům otroci z plantáží utíkali, jejich farmy zanikaly. V první búrské válce(1880–1881) byli Britové poraženi.

Konečné ovládnutí oblasti Brity přišlo až po druhé búrské válce (1899–1902). Dne 31. května 1910 byly všechny provincie sloučeny v Jihoafrickou unii, která získala statut dominia.

Významným přelomem ve vývoji Jihoafrické unie byla rozsáhlá industrializace spojená s objevením ložisek diamantů v Kimberley a zlata ve Witwatersrandu v Transvaalu.

Rozvoj průmyslu byl navíc umocněn v době světové hospodářské krize 30. let díky vysokým cenám zlata a diamantů. Hospodářský růst trval nepřetržitě až do druhé poloviny 20. století.

V roce 1948 pak ve volbách zvítězila Národní strana spojená s režimem apartheidu. Tento režim se po celou dobu své existence střetával se značným odporem na mezinárodní scéně.

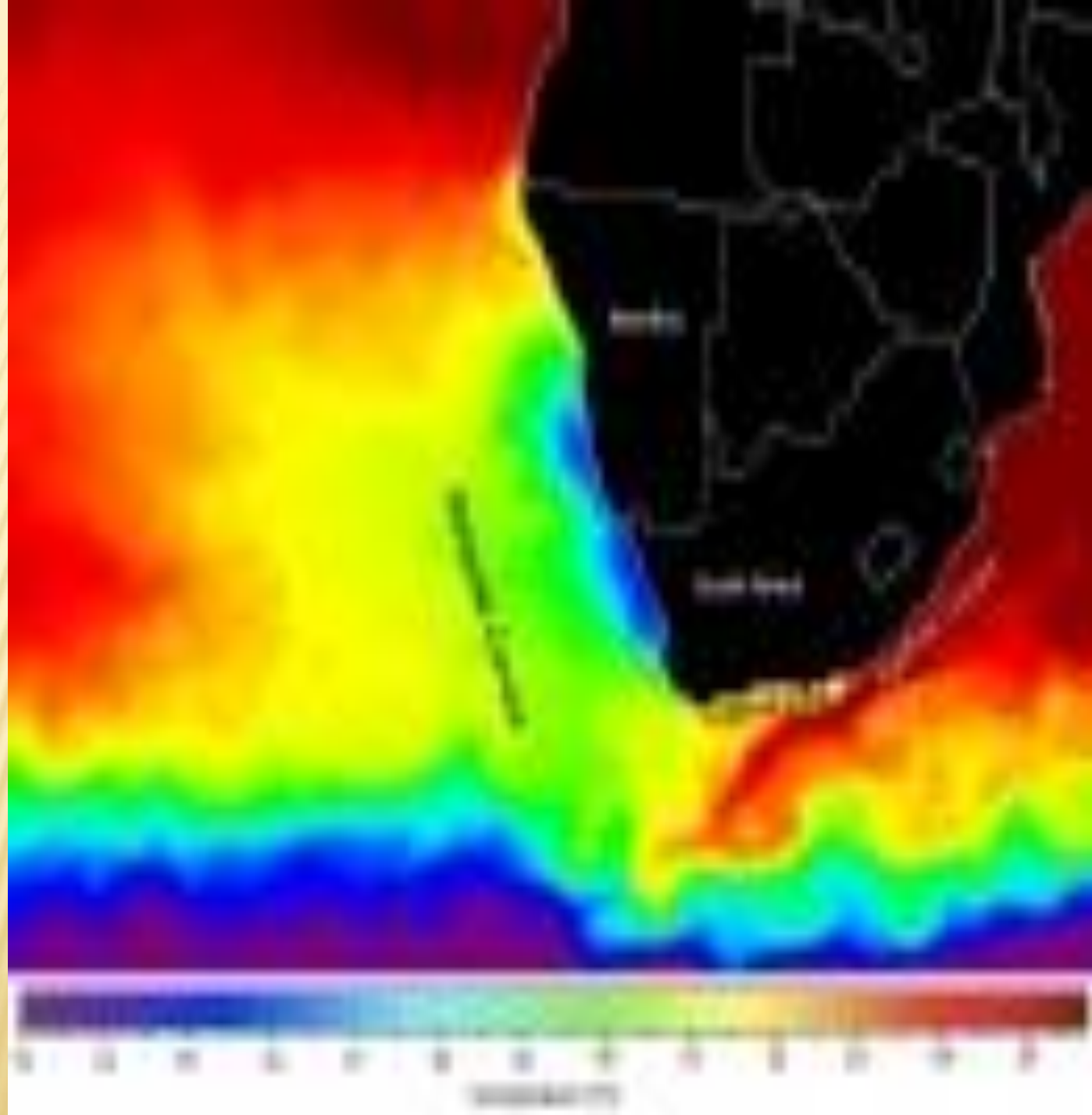
- 31. května 1961 země získala nezávislost a změnila název na **Jihoafrickou republiku**.
- Od šedesátých let jsou zřizovány takzvané bantustany, samosprávná území vyhrazená pro původní obyvatelstvo.
- Mezinárodní olympijský výbor na svém zasedání v Amsterodamu v roce 1970 rozhodl Olympijský výbor JAR suspendovat a tuto zemi vyloučit z olympijského hnutí do doby, než zruší rasovou segregaci barevných sportovců.^[5]
- Boj proti apartheidu získal na intenzitě v 80. letech. Při různých nepokojích a demonstracích byly zabity desítky lidí.
- Poslední bělošský prezident F. W. de Klerk 16. listopadu 1989 zrušil v Jihoafrické republice rasovou segregaci, povolil Africký národní kongres a souhlasil s konáním všeobecných voleb v roce 1994;
- po nich do úřadu nastoupil Nelson Mandela.
- Po skončení apartheidu se v Jihoafrické republice rozmohla nezaměstnanost a kriminalita.

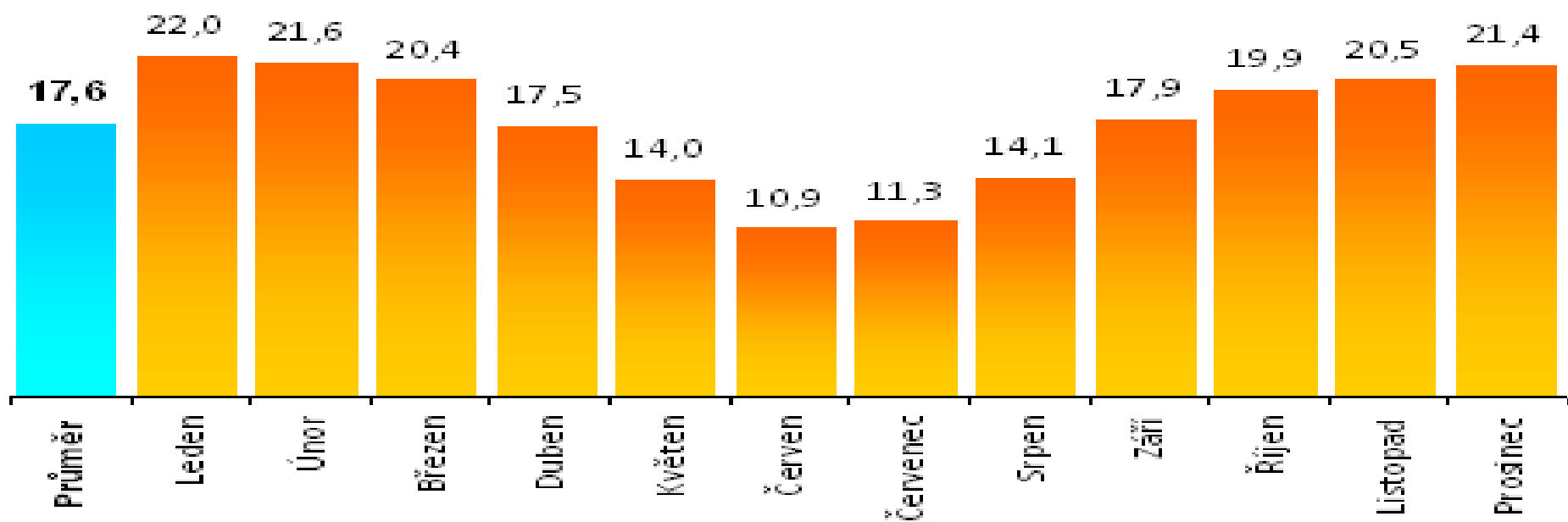

PODNEBÍ

Většina území je v subtropickém pásu:

- ❖ -Na pobřeží středomořské, ve vnitrozemí kontinentální.
- ❖ -Na západním pobřeží ovlivňuje podnebí studený **Benguelský proud** -> zabraňuje vzniku srážek
- ❖ -Letní dešťové období –od listopadu do dubna
- ❖ -Zimní měsíce – květen až říjen
- ❖ -Srážky: více než polovina země je suchá až polosuchá, méně než 400 mm srážek za rok

POVRCH

- ❖ Většinu území vyplňuje náhorní plošina, která se k severozápadu snižuje do pouště Kalaháři.
- ❖ Na východě je lemována Dračími horami (Thabana Ntlenyana 3482).
- ❖ Na jihovýchodě se nachází náhorní plošiny – př. Velký a Malý sráz, Malé Karro
- ❖ Nížiny se nacházejí pouze podél západního pobřeží při hranici s Mozambikem.
- ❖ Délka pobřeží je okolo 2900 km.

VODSTVO

- ❖ Oceány: Tichý oceán, Indický oceán
- ❖ Řeky: Orange (Tichý oceán)
Limpopo (Indický oceán)
- ❖ Střelkový mys- nejjižnější část celé Afriky
- setkání Tichého a Indického oceánu

NÁRODNÍ PARKY

- ❖ JAR má 22 národních parků, které celkově zabírají 5,9 % území státu.
- ❖ Parky: Kalahari Gemsbok, Addo Elefant, Port Elizabeth
- ❖ Nejznámnějším a nejnavštěvovanějším parkem je

Krügerův národní park:

vyhlášen v roce 1902, rozloha je téměř 20tis. km²,
žije zde přibližně 200tis. savců

SOUTH AFRICA

0 150 mi
0 150 km

Tropic of
Capricorn

NAMIBIA

Kalahari
Gem sbok
National Park

*Kalahari
Desert*

BOTSWANA

ZIMBABWE

Save R.

22° S

MOZAMBIQUE

Pietersburg*

Lebowakgomo*

Kruger
National
Park

Pretoria

Johannesburg

Soweto*

Germiston

Vereeniging

Piet Retief

Kuruman

Newcastle

Wellkom
Giant's Castle
10,976 ft
3,345 m

Blundie

Ladysmith

Pietermaritzburg

Durban

30° S

Atlantic Ocean

Alexander
Bay

Orange R.
Springbok

Upington

Bloemfontein

Prieska

De Aar

Middelburg

Craddock

Queenstown

Umtata

Bitterfontein

Vanrhynsdorp

Vredenburg

Cape Town

Cape of Good Hope

Worcester

Oudtshoorn

Mosselbaai

Port Elizabeth

East London

Indian
Ocean

34° S

20° E

24° E

28° E

32° E

NEROSTNÉ SUROVINY

- × Zlato – (1. místo na světě)
- × Diamanty
- × Platina - (1. místo na světě)
- × Rudy chromu - (1. místo na světě)
- × Mangan
- × Vanadium - (1. místo na světě)
- × Antimon
- × Uran
- × Azbest
- × Černé uhlí
- × Železná ruda
- × Měď, stříbro, lithium

ZEMĚDĚLSTVÍ

Rostlinná výroba:

- ✗ Kukuřice
- ✗ Pšenice

Vývoz: cukrová třtina, citrusy a další ovoce, vinná réva, bavlna, tabák

Živočišná výroba:

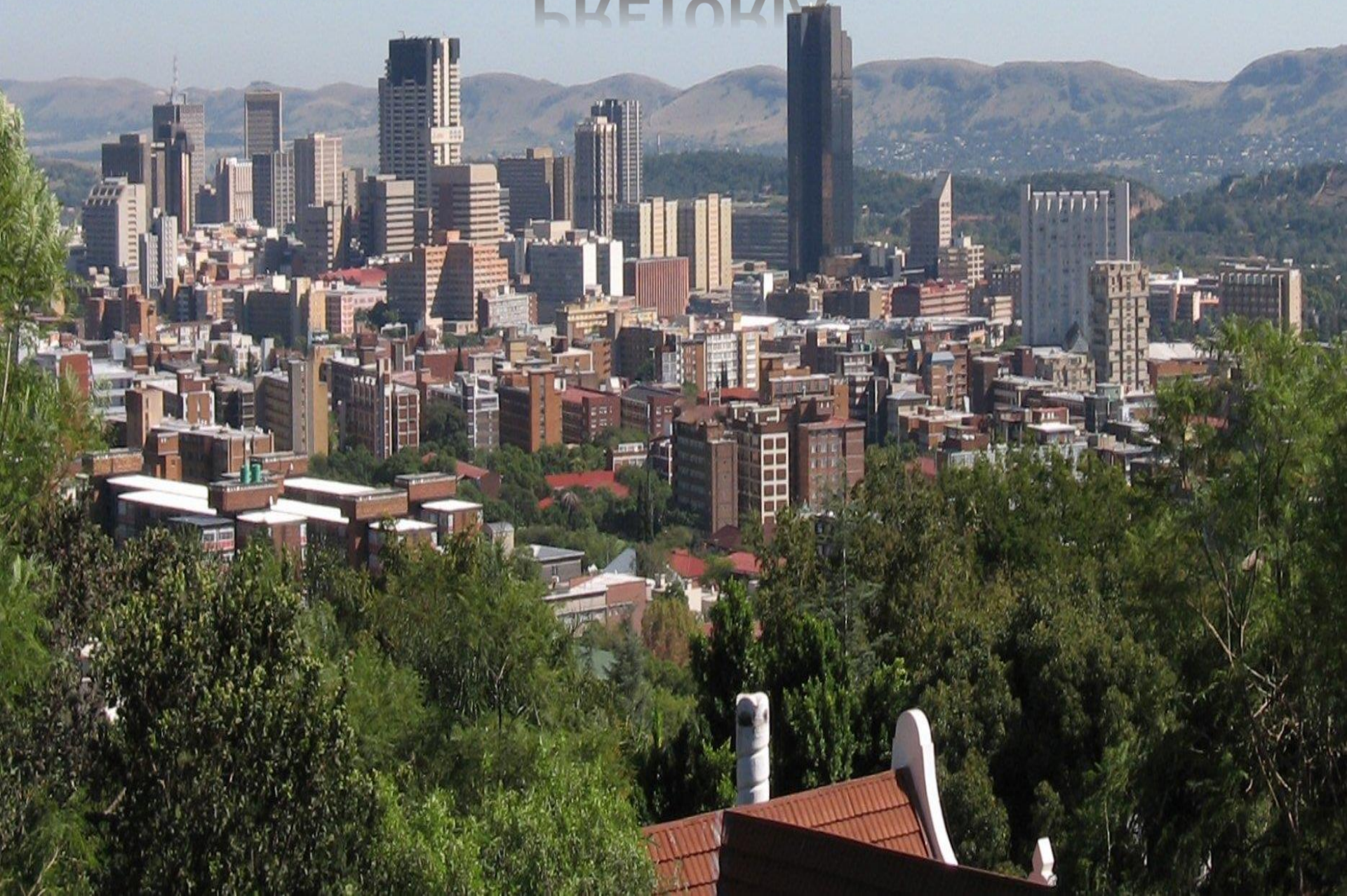
- ✗ Chov ovcí a skotu (využívá obrovských pastvin)
- ✗ Jihozápadní pobřeží je bohaté na sardinky, makrely, garnáty, barakudy a další ryby (významná je produkce rybí moučky)
- ✗ Rozšířené je také drůbežářství

Vývoz: masa, mléčné výrobky a vlna

PRETORIA

JOHANNESBURG

KAPSKÉ MĚSTO

KAPSKÉ MĚSTO

ZDROJE

<https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTpJtQF1K6PqVOTolPoTEx4mkCnt17OVM5E3vli2QlhwSf91q8StA>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7b/Mapa_JAR.png

http://www.google.cz/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&docid=9qXuVstgde6nfM&tbnid=1Znb98g20IT_3M:&ved=0CAgQjRw wAA&url=http%3A%2F%2Fwww.tady.cz%2Fjar%2F&ei=Xv9wUZ-qBITk4QSg74DQCw&psig=AFQjCNERRFZFu6Z0fePonZp1XYqI8E6OSQ&ust=1366446302121016

http://www.youtube.com/watch?v=6JMY7d5nb_c

<http://ockovani.cz/wp-content/maps/528.jpg>

<http://www.livingstone.cz/img/mapy-zeme/jar-detail.jpg>

http://einvestor.klima.cz/Images/mapa_JAR.gif

<https://www.google.cz/search?q=jihoafrická+republika>

<https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSLU7pV5iDINyr2NfTUubeWKsAyovKVjAosQmN7TjOMv8V1ISV-IA>